

Gemeentebreed

F.J. Bijzet

De les van Calvijn: scheid je niet te snel af!

De afscheidingen of ‘vrijmakingen’ van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) gaan maar door. Dit jaar nu ook een breuk in Dalfsen. En vervolgens in Assen. We hebben een Calvijnjaar achter de rug, maar één belangrijke les van deze indrukwekkende voorganger is blijkbaar nog niet geleerd. Deze les: dat je je niet te snel mag afscheiden van een kerk als zou die geen ‘kerk’ meer zijn.

Woord en sacrament

Calvijn schrijft in zijn *Institutie*, boek IV.1.12 (in mijn eigen vertaling van de heel goede Afrikaanse vertaling van prof.dr. H.W. Simpson [Potchefstroom, 1992]): ‘De zuivere bediening van Gods Woord en een zuivere manier om de sacramenten te vieren vormen een prima kenmerk en waarborg om die gemeenschap waarin beide gevonden worden, gerust als kerk te omhelzen. Maar dat impliceert tegelijk ook dat we die gemeenschap nergens mogen verwerpen zolang ze hierin volhardt. Zelfs niet al wemelt het er overigens van gebreken. Ja, er kan zelfs een of andere fout in de bediening van óf de leer óf de sacramenten insluipen, maar die behoort ons niet van de gemeenschap van de kerk te vervreemden.’

Valse kerk in Korinte?

Calvijn beseft heel goed dat er onderdelen in de leer van de kerk zijn waaraan niet getornd mag worden. Maar hij dringt tegelijk aan op veel geduld met elkaar. En daarvoor wijst hij op een benadering door de apostel Paulus van de kerk te Korinte (*Institutie*, IV.1.14 en 15): ‘Onder de Korintiërs was een groot aantal het spoor bijster geraakt en bijna heel het lichaam der kerk was daardoor besmet. Het betrof niet maar één bepaalde zonde, maar het waren er vele. En de dwalingen daar vielen niet mee maar er kwamen vreselijke overtredingen voor. Niet alleen vermindering van de zeden, maar ook van de leer. Wat doet de apostel dan, dat wil zeggen, het instrument van de Heilige Geest door wiens getuigenis de kerk staat of valt? Is hij uit op afscheiding van deze mensen? Verdrijft hij hen uit Gods koninkrijk? Of slaat hij hen neer met de laatste weerlichtstraal van de banvloek?’

Nee, hij doet niets van dit alles, maar erkent en verkondigt dat zij de kerk van Christus en de gemeenschap van de heiligen zijn (1 Kor. 1:2). De kerk blijft bestaan onder die Korintiërs waar geruzie, groepsvorming en jaloezie opvlamt, waar rechtszaken en tweestrijd, gepaard met hebzucht hoogtij vieren, waar een misdaad die zelfs voor heidenen afstotelijk is, openlijk goedgekeurd wordt, waar Paulus’ naam beklad wordt terwijl ze hem als hun vader hadden moeten respecteren, waar sommigen de spot drijven met de opstanding van de doden terwijl het hele evangelie in duigen stort als deze leer onderuit gehaald zou worden; waar genadegaven van God de eerezucht dienen in plaats van de liefde; waar van alles onbehoorlijk en onordelijk gedaan wordt. Toch blijft de kerk bestaan omdat de bediening van het Woord en de sacramenten daar niet verworpen wordt.

Varkens en honden

Wie zou het dan wagen de benaming ‘kerk’ weg te nemen van mensen die je van nog niet een tiende van deze misdrijven betichten kunt? (...) Ik erken best wel dat het een grote schande is wanneer varkens en honden zich tussen Gods kinderen mengen, en helemaal wanneer door hen het heilig lichaam van Christus onteerd wordt. Wanneer kerken er een goede orde op na houden, zullen ze ook echt niet onheiligen in haar schoot dulden en zullen ze niet tegelijk

mensen die het waardig zijn en mensen die het onwaardig zijn, samen tot de heilige maaltijd (van de Heer) toelaten.

Zelfs dán...

Maar omdat herders niet altijd even goed de wacht houden, zijn ze soms toegeeflijker dan ze behoren te zijn. Of ze worden verhinderd om het strenge toezicht dat ze wel zouden willen uitoefenen, te kunnen toepassen. Met als gevolg dat zelfs mensen die openlijk slecht zijn, niet altijd uit de gemeenschap van de heiligen verwijderd worden.

Ik erken dat dit fout is en ik wil dit ook allerminst vergoelijken, omdat ook Paulus het de Korintiërs ernstig kwalijk neemt. Maar zelfs al zou de kerk haar plicht hier verzaken, is dat geen reden waarom ieder voor zich kan besluiten zich maar (van de gemeente) af te scheuren.'

Een extra Calvijnjaar nodig?

Tot zover Calvijn. De man die wereldwijd naam gemaakt heeft als reformator van Gods kerk. Die niet schroomde misstanden aan de kaak te stellen, en daarbij vaak niet mis te verstande bewoordingen gebruikte. Maar die dus tegelijk opriep tot veel geduld. En waarschuwde voor een al te snel breken. Scheuren.

Hebben we een extra Calvijnjaar nodig om ons ook dit belangrijke onderwijs alsnog toe te eigenen?